

CUMA GÜNÜ YAPILACAK İŞLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekâle'n-nebiyyü SAS:

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette cümlenize nasib ve müyes-ser olsun... Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazret-leri ibadetlerimizi, taatlerimizi kabul eylesin...

a. Cuma Gününün Önemi

Bugün Cuma günü olduğu için, sabah namazından sonra *Evrâd-ı Şerîf*'imizin bir kısmını okuyarak zamanımızı duayla, evrad ile geçirdik.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

(حم. م. ت. عن أبي هريرة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Müslim, *Sahih*, c.IV, s.326, no:1410; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.418, no:9399; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.VII, s.7, no:2772; Ebu Avane, *Müsned*, c.II, s.128, no:2543; Ebu Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.176, no:6286; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.I, s.517, no:1662; İbn-i Asakir, *Mu'cem*, c.II, s.216, no:1536; İmam Malik, *Muvatta'*, c.II, s.150, no:364; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.710, no:21050; *Camiü'l-Ehadis*, c.XII, no:12158.

(Hayru yevmin taleat aleyhi'ş-şemsü yevmü'l-cumuati) “Cuma günü üzerine güneşin doğduğu günlerin en hayırlısıdır.”

Haftanın en mübarek günü cuma günüdür, müminlerin bayramıdır. Peygamber SAS Efendimiz başka bir hadis-i şeriflerinde de buyurmuşlar ki:²

خَمْسُ لَيَالٍ لَا تُرَدُّ فِيهِنَّ الدَّعْوَةُ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَلَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَلَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ

(كر. عن أبي أمامة)

ME. 568 (*Hamsü leyâlin lâ türeddü fîhinne'd-da'vetü*) “Beş gece vardır ki, o gecelerde yapılan dualar asla reddedilmez, kabul olunur.” Allah-u Teâlâ Hazretleri lütf u keremiyle, o gecelerde dua edenlerin dualarını kabul eder. Bunlar:

1. (*Evvelü leyletin min receb*) “Receb ayının ilk gecesi.”
2. (*Ve leyletü'n-nısfı min şa'bân*) “Şa'ban ayının ortası olan gece. Yâni Berat Kandili.”
3. (*Leyletü'l-cumuah*) “Cuma gecesi. Yâni

² İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.X, s.408, no:2603; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.196, no:2975; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan. Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.319, no:6087; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.342, no:3713; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.317, no:7927; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XII, s.310, no:11979.

perşembeyi cumaya bağlayan gece, her hafta kavuştuğumuz, karşılaştığımız bir gece.”

4. (*Ve leyletü'l-fıtr*) “Fıtr gecesini. Yâni, Ramazan bitiyor, ertesi gün Ramazan Bayramı olacak, o gece dualar kabul olur.”

5. (*Ve leyletü'n-nahr*) *Nahr* da, kurban etmek demek. Kurban Bayramı olacak gece. Yâni hacıların Arafat'tan gelip Müzdelife'de geceledikleri, ertesi gün Kurban Bayramı olan gece.

Bu beş gece çok önemli. Çünkü dualar kabul oluyor, reddedilmiyor. Dört tanesi senenin belli bir zamanında senede bir defa insanın karşısına gelen geceler. Ama birisi cuma gecesini, her hafta geliyor el-hamdü lillâh... Onun için cuma gecesini ve gündüzünü bizler için Allah'ın çok büyük bir lütfudur.

Hz. Ali Efendimiz'in hafızası zayıftı, duyduklarını unutuyordu, buna üzülüyordu:

“—Yâ Rasûlallah benim hafızam zayıf unutuveriyorum.” dedi. Onun üzerine Peygamber Efendimiz ona bazı dualar öğretti:

“—Cuma gecesini kalk, teheccüd namazını kıl, bu dualarını oku!” dedi.

Ondan sonra hafızası çok kuvvetlendi.

Cuma gecesini bereketli, hayırlı mübarek bir gecedir. Gündüzünü hayırlı, mübarek nurlu bir gündüzdür, sevabı çoktur.

Cuma gününü yapılacak işlerin başında Cuma namazını kılmak gelir. Cuma namazını Allah-u Teâlâ Hazretleri müminlerin erkeklerine farz kılmıştır. Mazeretsiz olarak üç defa Cuma namazını

kılmayan bir müslümanın kalbi mühürlenir, kapatılır, cezalandırılır. Onun için Cuma'yı kılmaya çok dikkat etmek, gayret etmek, himmet etmek lazım gelir. Cuma kılmayı çalışmalıdır.

b. Cuma Günü Gusletmek

Cuma günü yapılacak mühim işlerden birisi de gusül abdesti almaktır. Tepeden tırnağa gusül abdesti alırsınız.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

اِغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ
فَلَهُ كَفَّارَةٌ مَا بَيْنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةٌ

ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ

(طب. عن أبي أمامة)

(*l'teselû yevme'l-cumuati*) “Cuma günü guslediniz! (*Feinnehû meni'ğtesele yevme'l-cumuati*) Muhakkak ki, kim cuma günü inanarak, sevabını Allah'tan bekleyerek gusül abdesti alırsa...” Boy abdesti alıyor, temizleniyor, yıkanıyor yâni. “Öyle bir abdest alırsa, (*felehû keffâratün mâ beyne'l-cumuati ile'l-cumuati*) geçen cumadan bu cumaya kadarki işlenmiş günahlara kefarete olur; (*ve ziyâdetü selâseti eyyâm*) bir de üç gün ziyadesiyle. Yâni, geçmiş haftanın günahları üç gün ziyadesiyle

³Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.178, no:7740; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.40, no:881; İbn-i Ebî Hâtim, *İlel*, c.I, s.208, no:601; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.1290, no:21242; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.389, no:3057; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.V, s.135, no:3874.

affolunur.” diye müjdeliyor.

On gün eder, geriye doğru on günün günahı affedilmiş oluyor. Bu bakımdan, cuma günü gusül abdesti almaya dikkat etmek lazım!

c. Camiye Erken Gelmek

Cuma namazına camiye erken gitmek iyidir. En temiz bayramlık elbiselerini giyerek, güzel kokular sürünerek, tertemiz bir şekilde cumaya erken gitmelidir.

Cuma gününde camide konuşulmaz. İmam hutbeye çıktığı zaman konuştu mu, lağvı yapmış olur, cumanın sevabı iptal olur. Yanındaki birisi konuşuyorsa “sus” bile denmez. Öyle dediği zaman kendisi de konuşmuş olduğundan onun da sevabı iptal olduğundan pür dikkat Cuma hutbesini dinlemek lazım gelir.

Cumanın dinlenmesinde hiç konuşma, fısıltı olmamalı. Rahat bir şekilde oturup da uykuya şekerlemeye dalmamalı çünkü umumiyetle insanlar Cuma gününden başka vakit yokmuş gibi, mübarek Cuma saatinden başka bir zaman yokmuş gibi hatip hutbeye çıktı mı o da şöyle bir rahat bir yere oturdu mu başlar şekerleme yapmaya, uyumaya başlar.

“—Şekerleme ne demek?”

Şekerleme mutfakta yapılan bir tatlı değil, oturduğu yerden uyuklamak demek. Gözünü kapatır, takvasından filan değil, tembelliğinden gözünü kapatır, ondan sonra uyuklar. Şeytan uyku getirir.

Hayır! Dikkatli bir şekilde oturacak, gözünü

dikecek hatibe ve Allah'ın emirlerini, hatibin hutbesini can kulağıyla dinleyecek. Hutbe farzdır, hutbeyi dinlemek lazım gelir. Bu önemli bir şey.

Cuma günü kabir ziyareti yapılır. Veyahut geçmişlerin ruhlarına hediyeler gönderilir. Biz Yâsîn Sûresi'ni okuduk, mevtamızın ruhlarına gönderdik.

Geçmişler çok memnun olurlar, dua beklerler. Hayatta olan yakınlarından dua beklerler. Cuma günü yanlarına gelirler, dua beklerler; dua alırlarsa sevinirler, almazlarsa beddua edip giderler. “Bizden beter olun! Sizin de hiç dua ediciniz olmasın.” diye kalkar öyle giderler.

Onun için Cuma günü geçmişleri hayır duadan unutmamak, onların ruhlarına Kur'ân-ı Kerîm'ler Yâsînler, İhlâs-ı Şerîfler okumak lazımdır. Mümkünse kabirlerini ziyaret etmek lazımdır.

Cuma günü yapılacak güzel işlerden birisi hasta ziyaretidir. Mümkünse hastanede hastası varsa onu ziyaret etmesi lazımdır. Hasta ziyareti çok sevaplı bir iştir. Hastayı ziyaret eden günahlarından affolur, mağfiret olunur öyle gelir. Hastanın duası makbul olduğundan hastaya “Nasılsın?” dedikten sonra “bizi duadan unutma” diye onun duasını almak lazımdır.

Cuma günü yapılacak işlerden birisi de fukaraya hayır, sadaka vermektir.

“—Her kim Cuma namazını kılarsa, cuma günü sadaka verirse, kabir ziyareti yaparsa, hasta ziyareti yaparsa cennetlik

olur” diye müjde vardır. “Hepsini birden toparlayabilirse bir cuma içinde cennetlik olur” diye müjde vardır. Onun için cuma gününe özel bir ihtimam, dikkat göstermek iyice hazırlanmak lazım.

Üniversitede bir mescid varmış ama cumanın şartlarından birisi izn-i âmm denilen bir şarttır. İzn-i âmm, cuma namazı kılınan yere herkesin rahatça girebileceği bir yer olmasıdır. Bir grup bir kıışlada, tel örgüyle çevrilmiş bir yerde kimsenin giremediği bir yerde cuma namazı kılmaya kalksalar câiz olur mu? Olmaz.

“–Neden?”

Herkes giremiyor da ondan. O bakımdan açık bir cami olması lâzım gelir. Ve de halkın kabul edilmediği, herkesin gelemmediği bir yer.

“–Büyük mü burası?”

Olmaz zaten öyle yerde, doğru düzgün bir camide kılmak lazımdır.

Cuma günü Cuma kılınacak yere seyahat edilir. Eskiden her köyde Cuma namazı kılınmazdı kılınmayan köylerden kalkar Cuma namazı kılmaya gelirlerdi. Cuma günleri bizim karşıımızdaki köylerden kalkıp gelirlerdi. Özellikle sevap kazanalım diye kalkar gelirlerdi.

Başka ne lazımdır Cuma günü?

Güzel kokular sürünecek, temiz pak yıkanacak, cici elbiselerini bayramlık elbiselerini giyecek. Babası varsa babasının elinden tutacak.

Cumanız mübarek olsun! Allah hepinizden razı olsun...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

26. 12. 1997 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

